

1. ΠΛΗΘΟΣ ΚΟΣΜΟΥ ΣΤΟ ΥΣΤΑΤΟ ΧΑΙΡΕ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 20/02/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 20/02/2023

Σελίδα: 1

**ΚΗΔΕΥΤΗΚΕ
Ο ΜΩΥΣΗΣ ΕΛΙΣΑΦ
ΠΛΗΘΟΣ ΚΟΣΜΟΥ
ΣΤΟ ΥΣΤΑΤΟ
ΧΑΙΡΕ**

**ΑΠΟΣΤΟΛΗ
ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΗΤΣΟΣ
ΔΡΟΡΟ
ΒΙΚΤΩΡ ΕΛΙΕΖΕΡ
Σ. 52**

ΕΛΛΑΔΑ

Η παρακαταθήκη του Μωυσή Ελισάφ

Στις 3 Ιουνίου 2019, ένας καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Ιωαννίνων απασχολεί τα μέσα ενημέρωσης στην Ελλάδα, στην Ευρώπη, στην Αμερική και στο Ισραήλ. Είναι ο νεοεκλεγείς δήμαρχος Ιωαννίνων Μωυσής Ελισάφ, του οποίου η εκλογική χαρακτηρίζεται ως σταθμός στην ελληνική ιστορία αφού είναι ο πρώτος δήμαρχος εβραϊκού θρησκευτήματος.

Στην πόλη που κατά τη διάρκεια του Ολοκαυτώματος εξοντώθηκε σχεδόν ολοκληρωτικά η Ισραηλιτική Κοινότητα, εκεί που σχεδόν 2.000 ομόθρησκοί μας βρήκαν φρικτό θάνατο στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης, 75 χρόνια μετά, στην ίδια πόλη εκλέγεται δήμαρχος ένας απόγονος διασωθέντων του Ολοκαυτώματος. Οι πολίτες του Ιωαννίνων επέλεξαν έναν εξαιρετικό επιστήμονα, έναν άνθρωπο των γραμμάτων και του πολιτισμού, έναν απλό άξιό άνθρωπο, να οδηγήσει την πόλη στον δρόμο της ανάπτυξης και της προόδου στέλνοντας ταυτόχρονα ένα πικρό μήνυμα ενάντια στον φανατισμό, στη μισαλλοδοξία και

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΙΣΑΑΚ ΕΛΙΕΖΕΡ

τον αντισημιτισμό.

Στις 17 Φεβρουαρίου 2023 ο Μωυσής Ελισάφ φεύγει από κοντά μας αφήνοντας όμως μια μεγάλη παρακαταθήκη αξιών που ο ίδιος είχε θεσπίσει και έκανε πράξη στην καθημερινότητά του.

«Το ήθος και το ύψος για ό,τι κοιβαλάω μέσα σε αυτή την πόλη, κατά τη διάρκεια 40 χρόνων που δούλεψα με τις πόρτες ανοιχτές» μας λέει ο Μωυσής και όλοι γνωρίζαμε ότι ακόμη και ως καθηγητής της Ιατρικής, 2 φορές την εβδομάδα έκανε εξωτερικό ιατρείο, χωρίς χρέηματα. Ως γόνος της πρώτης γενιάς μετά το Ολοκαύτωμα μας μετέφερε την εικόνα:

«Η πρώτη εικόνα ήταν η εικόνα μιας οικογένειας χωρίς συγγενείς. Η εικόνα μιας οικογένειας χωρίς παππούδες και γιαγιάδες. Αν κάτι θυμάμαι να μου έλειψε από τα παιδικά μου χρόνια είναι αυτό που έλειπε σε όλους, οι παππούδες και οι γιαγιάδες. Η δεύτερη εικόνα είναι από τις μακρόβιες συζητήσεις της γιαννιώτικης οικογένειας για τους χαμένους συγγενείς και φίλους. Οι εικόνες αυτές σε κυνηγούν όλη σου τη ζωή».

Δεν έκρυψε ποτέ τη θρησκευτική του ταυτότητα. Τον ρώτησα κάποτε αν φοβάται την κατηγορία «ο Εβραίος φταίει», στην περίπτωση μιας δυσάρεστης για πολλούς απόφασης ή στην περίπτωση μιας αποτυχίας.

«Ο τολμών νικά!» μου απάντησε, «οφείλουμε όλοι όταν πιστεύουμε ότι μπορούμε να κάνουμε κάτι να το κάνουμε και να μην έχουμε καμία αναστολή. Είναι σίγουρο ότι έχουμ να διανύσουμε πολύ μεγαλύτερο δρόμο από αυτόν που πρέπει να διανύσει κάποιος άλλος, αλλά αξίζει τον κόπο. Ένας δρόμος με περισσότερα εμπόδια».

Ο Μωυσής Ελισάφ ήταν για εμάς και ένας σπουδαίος δάσκαλος που μας υπενθύμιζε αυτό που ο Σαϊςπικρ είχε πει: «Το χειροκρότημα έχει αξία όταν φεύγουμε από τη σκηνή και όχι όταν ανεβαίνουμε στη σκηνή. Το είπα αυτό και το επαναλαμβάνω για να το ακούσω εγώ κυρίως: Οτι τώρα χρειάζεται δουλειά, σύστημα και προσπάθεια ώστε να εισπράξουμε το χειροκρότημα στο τέλος του έργου. Είμαι αισιόδοξος...».

Ο Βικτωρ Ισαάκ Ελιεζερ είναι δημοσιογράφος και γενικός γραμματέας του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου.

Μας έκανε καλύτερους ανθρώπους

Η Ελλάδα αποχαιρέτησε τον πρώτο έλληνα εβραίο δήμαρχο της, που έσπασε τη σιωπή της, επώλωσε το τραύμα της και ξέπλυσε τις ενοχές της

■ Θα είμαστε πάντα ευγνώμονες στον Μωυσή Ελισάφ

ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΟΥ

Η ελληνική ισραηλιτική κοινότητα αποχαιρέτησε χθες ένα σημαντικό τέκνο της, παιδί επίζώντων του Ολοκαυτώματος, εγγόνι θυμάτων της ναζιστικής κτηνωδίας. Η Ελλάδα αποχαιρέτησε τον πρώτο έλληνα εβραίο δήμαρχο της, που έσπασε τη σιωπή της, επώλωσε το τραύμα της και ξέπλυσε τις ενοχές της. Και τα Γιάννενα αποχαιρέτησαν τον λατρεμένο τους γιατρό, ιδρυτικό μέλος του πειρωτικού θεάτρου, πρόεδρο του Πνευματικού Κέντρου και ύστερα δήμαρχο, που τους πρόσφερε το πιο πολύτιμο δώρο, το παράδειγμα της ζωής του. Και τους χάρισε το πρόνομιο, όπως είπε χθες ο

Ευάγγελος Βενιζέλος στον επικείμενό του για τον Μωυσή Ελισάφ, να τον εκλέξουν πρώτο τους δήμο. Το 1944, τα Γιάννενα έχασαν σχεδόν όλη τους την ισραηλιτική κοινότητα. Από τους 2.000 Εβραίους που στάλθηκαν στα ναζιστικά στρατόπεδα επέστρεψαν μόλις 112, ενώ άλλοι 69 διασώθηκαν επειδή

είχαν κρυφτεί ή είχαν διαφύγει. Να το θυμόμαστε: «Το Ολοκαύτωμα δεν ήταν το διαστροφικό αποτέλεσμα της ευθύνης μόνο του παρανοϊκού δικτάτορα (...) Η επώδυνη μήνιμάς διαβεβαιώνει ότι οι δηλητηριώδεις "ισί" του μίσους, όταν έχουν διεισδύσει σε μεγάλο μέρος του κοινωνικού σώματος, τότε και μόνο τότε οδηγούν σε τραγωδία». (Από ομιλία του Μωυσή Ελισάφ σε εκδήλωση που έγινε στις 4/2/2021 στη μνήμη της Εσθήρ Κοέν).

Ηταν όλη η πόλη εκεί χθες το μεσημέρι για να τον ευχαριστήσει και να τον κατευθώσει στην τελευταία του κατοικία. Ανθρώποι όλων των θρησκειωμάτων, όλων των κοινωνικών τάξεων κι όλων των ηλικιών. Πώς τα κατάφερε ο Ελισάφ και τους ένωσε όλους; Πώς μπόρεσε ο άνθρωπος που κατέβηκε ως ανεξάρτητος το 2019 στον δημοτικό στίβο να πολιτευτεί τα επόμενα χρόνια πέραν των τοπικών μικροπρεπιών και των κομματικών σκοπιμοτήτων και να διαψεύσει τα απαισιόδοξα στερεότυπα, όπως είχε στον δικό του επικείμενο ο Πρόεδρος της Βουλής;

Να αποδείξει δηλαδή ότι οι άξιοι όχι μόνο δεν είναι καταδικασμένοι να αποτύχουν στη διαχείριση των κοινών, αλλά, αντιθέτως, είναι υποχρεωμένοι να το κάνουν γιατί

αλλιώς θα είμαστε όλοι καταδικασμένοι; Και ο Ελισάφ το έκανε, και πέτυχε, και έλαμψε. Γιατί δεν ήταν μόνο ένα σύμβολο, ήταν κι ο άνθρωπος που ακόμη και τις τελευταίες του μέρες παρακαλούσε τους συνεργάτες του να μην αφήσουν τίποτα αναολκλήρωτο.

Τους έμαθε να ακούνε Χατζιδάκι και Μπαχ

Όσοι χώρεσαν μπήκαν στη συναγωγή, μια από τις μεγαλύτερες των Βαλκανίων, που κτίστηκε το 1828 μέσα στο κάστρο του Ιωαννίνων και θα είχε καταρρεύσει αν δεν την είχε πάρει αγκαλιά ο Ελισάφ πριν ακόμη εκλεγεί δήμαρχος και δεν είχε δώσει μάχη για την ανακαίνισή της.

Κι άκουσαν έναν συστηριμένο ραβίνο (ήρθε από την Αθήνα, γιατί η τοπική ισραηλιτική κοινότητα αριθμεί πλέον μόλις 40 άτομα και δεν έχει ραβίνο) να ψάξει τους ύμνους στα γίνιτις και στα ελληνικά και κάθε τόσο να ζητά συγγνώμη για τη συστηριαστική του φρόνηση.

Κι άκουσαν τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου να λέει ότι, εκτός από όλα τα άλλα θαυμαστά που έκανε, ο Ελισάφ τους έμαθε να ακούνε Χατζιδάκι και Μπαχ.

Καμιά φορά, είχε στον δικό του επικείμενο ο αμερικανός πρόεδρος Τζορτζ Τσόουνης, όχι συχνά, ίσως μια φορά σε κάθε γενιά, έκανε την τύχη να αναγνωρίσει ένα λαμπρό φως και να το αφήσει να σε οδηγήσει. Αυτό το φως ήταν ο Ελισάφ.

Όσοι δεν χώρεσαν στη συναγωγή περίμεναν υπομονετικά απέξω. Όταν η τελετή έλαβε τέλος, στήθηκαν να ώρα στην ουρά για να συλλυπηθούν τη σύζυγο του αγαπημένου τους δημάρχου και να της πουν ότι συμπεριζονται τον πόνο της γιατί είναι και δικός τους. Κι ύστερα όλη η πομπή, με πρώην την Πρόεδρο της Δημοκρατίας που δεν μπορούσε να κρύψει τη συγκίνησή της γιατί πέρυσι τέτοιες μέρες ήταν εδώ με αφορμή την επέτειο της απελευθέρωσης της πόλης και ξεναγήθηκε στα ίδια αυτά μέρη από τον Ελισάφ, κατευθύνθηκε στο νεκροταφείο, που έχει τόσο συχνά βεβηλωθεί από τους αντισημίτες, κι είτε το τελευταίο αντίο.

Όλοι αυτοί που ήμασταν εκεί, και αμέτρηση ακόμη, θα είμαστε πάντα ευγνώμονες στον Μωυσή Ελισάφ γιατί μας έκανε καλύτερους ανθρώπους.

Δεν ήταν μόνο ένα σύμβολο, ήταν κι ο άνθρωπος που ακόμη και τις τελευταίες του μέρες παρακαλούσε τους συνεργάτες του να μην αφήσουν τίποτα αναολκλήρωτο

Ευάγγελος Βενιζέλος στον επικείμενό του για τον Μωυσή Ελισάφ, να τον εκλέξουν πρώτο τους δήμο.

Το 1944, τα Γιάννενα έχασαν σχεδόν όλη τους την ισραηλιτική κοινότητα. Από τους 2.000 Εβραίους που στάλθηκαν στα ναζιστικά στρατόπεδα επέστρεψαν μόλις 112, ενώ άλλοι 69 διασώθηκαν επειδή

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου δεν μπόρεσε να κρύψει τη συγκίνσή της